Luonnonvarakeskus

Dnro:
2897/00 00 02 00/2018

10.10.2018

Asia: HE 123/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2019, Talousarvioesityksen vaikutukset maatalouden kannattavuuteen ja maataloustuloon.

Eduskunta

Eduskunnan maatalousjaosto

Luken asiantuntijalausuntoon 5.5.2018 liittyvä täydennys

1. Taustana Eduskunnan maatalousjaoston kokous

Maatalousjaoston kokouksessa 5.5.2018 tarkasteltiin Luonnonvarakeskuksen (Luke) asiantuntijalausuntoa Suomen maatalouden tulo- ja kannattavuuskehityksestä Luken kannattavuuskirjanpitoaineiston perusteella. Maatalousjaoston edustajat pyysivät kokouksessa erillistä tarkastelua, jossa selviteltäisiin Suomen kannattavuutta ja kannattavuuskehitystä suhteessa muihin EU-jäsenmaihin.

2. EU:n FADN -aineisto kannattavuuslaskennassa

Jokainen EU-jäsenmaa on lakisääteisesti velvollinen toimittamaan EU:n Komissiolle yrityskohtaisen kannattavuuskirjanpito/FADN -aineiston (Farm Accountancy Data Network), johon perustuen EU seuraa jäsenmaiden ja koko EU:n maataloustulosten kehittymistä. EU julkistaa tulokset vuosittain (http://ec.europa.eu/agriculture/rica/).

EU:n tuottama keskeisin FADN -tuloskäsite on yrittäjätulo (Farm Net Income), joka jää katteeksi maatalousyrittäjän omalle työllä ja omalle pääomalle. Monissa jäsenmaissa tuotanto voi perustua jopa täysinkin palkkatyöhön ja vieraaseen pääomaan, joiden kustannukset on jo vähennetty yrittäjätuloa laskettaessa. Yrittäjätulo ei ole siten vertailukelpoinen kannattavuustarkasteluihin.

Luke tuottaakin FADN -aineistosta vuosittain alueittain ja tuotantosuunnittain kannattavuuskertoimet kaikille EU-jäsenmaille. Tulokset julkistetaan Taloustohtori-sivuston FADN Advanced Results –verkkopalvelussa (www.luke.fi/taloustohtori/eufadn_adv).

Kannattavuuskerrointa laskettaessa yrittäjätulo jaetaan yrittäjän omista työtunneista ja pääomasta aiheutuvilla kustannuksilla. Työtunneista aiheutuva kustannus lasketaan kussakin jäsenmaassa vieraasta työstä maksetun tuntipalkan mukaisena. Ja omasta pääomasta aiheutuva korkokustannus lasketaan vieraasta pääomasta maksetun korkoprosentin mukaisena.

3. Suomen kannattavuussijoitus on vajonnut viimeisen 10 vuoden aikana EU:n häntäpäähän.

Taulukossa 1 on tarkasteltu keskeisissä tuotantosuunnissa ja Suomen koko maa- ja puutarhatalouden osalta Suomen kannattavuussijoitusta suhteessa niihin jäsenmaihin, joista on ko. tuotantosuunnan tulokset tarjolla. Suomi sijoittui jäsenmaiden keskikastiin tarkastelun ensimmäisenä vuonna 2007. Sijoitus on yleisesti ottaen kuitenkin heikentynyt jatkuvasti. Vuoden 2016 alustavaan aineistoon perustuvien laskelmien mukaan Suomen sijoitus jää kaikissa ryhmissä heikommaksi kuin 20. Suomen maa- ja puutarhatalous kokonaisuutena sijoittuu 28 jäsenmaan kannattavuusvertailussa sijalle 25 vuoden 2016 alustavissa tuloksissa.

Taulukko 1. Suomen kannattavuussijoitus keskeisissä tuotantosuunnissa sekä Suomen maa- ja puutarhataloudessa 2007-2016a. Lähde: Luken Taloustohtorin FADN Advanced –palvelu. (www.luke.fi/taloustohtori/eufadn_adv).

Tuotantosuunta	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016a**
Kasvinviljely	12/26	23/26	22/26	20/26	22/26	21/27	26/28	26/28	24/27	27/28
Lypsykarjatalous	17/25	15/25	5/25	11/25	16/25	8/26	19/27	18/26	21/26	22/26
Sika- ja siipikarja	12/22	15/22	15/23	15/21	15/22	17/22	22/24	15/22	17/23	21/23
Suomen maatalous	**16/27**	**17/27**	**16/27**	**13/27**	**19/27**	**18/27**	**20/28**	**19/28**	**21/28**	**25/28**

Suomessa erittäin heikon tilivuoden 2017 alustavat EU-jäsenmaiden FADN -tulokset saataneen Komissiosta kesällä 2019. Luke tuottaa tästä aineistosta välittömästi jälleen kaikille EU-jäsenmaille kannattavuustulokset, jotka julkistetaan Taloustohtori-palvelussa.

Asiantuntijalausunnon täydentänyt: kannattavuuskirjanpidon tutkimuspäällikkö, erikoistutkija Arto Latukka